

Investor World

For Private Circulation Only

IEWA

Editorial Board -
President Emeritus:
Mr. N. L. Bhatia

President :
Mr. Bhavesh Vora

Vice President :
Mr. Dharmen Shah

Vol: V / July 2023

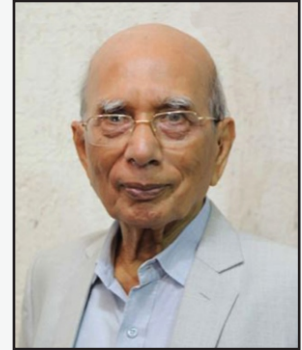
**Bulletin of
Investor Education &
Welfare Association**

(Regd. under Societies Acts
Regd. No. 656 Dt. 6-9-93)

Administrative Office :
Investor Education
& Welfare Association
407, Reena Complex,
Ramdev Nagar,
Vidyavihar (West),
Mumbai - 400 086.
Website : www.iewa.in
E-mail : info@iewa.in

Mr. Bhavesh Vora
President

Shri. N. L. Bhatia
President Emeritus

Editorial - July 2023

The financial year 2023-24 is going to be a year full of excitement & uncertainty. The year prior to the Lok Sabha election always has something novel to offer. The political parties make more serious efforts to remain in lime light. New permutations and combinations happen. Accusations get more vociferous. The ruling party endeavors to show case their achievements. The opposition highlights the follies & fallacies of the ruling party. The debates on television become louder & shriller. The issue of political stability becomes the core factor. The fear of no one-party getting absolute majority grips the psyche of the people. The pollsters come out with predictions. The vibrancy of democracy comes to the fore.

In the midst of all these the economy chugs along. The common man continues his struggle to improve his lifestyle. The businessmen juggles with inflation, currency fluctuations & geo-political uncertainties. The investors struggle to make winning bets amidst the confused state of the market. Whether to book profits or stay invested? Whether to make fresh commitments? Question marks remain. The most sane advice that one can get during the tumultuous times is to stay cool & distant.

This would be possible if you have invested in companies that will withstand the turbulence and ultimately when the storm subsides it will come out winner. This takes us to the basics of investment. If you have made long term bets at reasonable valuations in solid companies, it is difficult to lose money. The storms are always temporary but in the temporary phase the weak would collapse and strong would come out unscathed. The money that you save is hard earned & also tax paid. It deserves a royal treatment. You will need it in your old days, post-retirement. Don't fritter it away by taking knee jerk decisions. In a recent Note SEBI has said that 90% of those who play Futures & Options lose money. So be a wise investor, be an informed investor. Only then you will reap the fruits of growth of Indian Economy.

CA. Dharmen Shah

INSIDE

- 1) INVESTORS RELATED DEVELOPMENTS IN CAPITAL MARKET MONTH - JUNE 20233
- 2) Exchange Traded Fund (ETF)4
- 3) સોનું ખરીદો શેરબજારમાં6

INVESTOR PROTECTION THROUGH EDUCATION

Views expressed by contributors are their own and the association does not accept any responsibility.

Spread your investments across assets for a stable portfolio

INVEST RIGHT TOH FUTURE BRIGHT

Issued in public interest by BSE Investors Protection Fund.

 www.bseindia.com | [/BSEIndia](https://www.facebook.com/BSEIndia) | [@BSEIndia](https://www.youtube.com/BSEIndia) | [/BSEIndia](https://twitter.com/BSEIndia) | [/BSEIndia](https://www.instagram.com/BSEIndia)

INVESTORS RELATED DEVELOPMENTS IN CAPITAL MARKET

MONTH - JULY 2023

(Courtesy: BSE IPF/SEBI)

➤ **Online Resolution of Disputes in the Indian Securities Market**

In furtherance of the interests of investors, SEBI has vide circular dated July 31, 2023 streamlined the existing dispute resolution mechanism in the Indian securities market under the aegis of Stock Exchanges and Depositories by expanding their scope and by establishing a common Online Dispute Resolution Portal ("ODR Portal") which facilitates online conciliation and online arbitration for resolution of disputes arising in the Indian Securities Market.

Which disputes will be processed through ODR?

Disputes between Investors/Clients and listed companies (including their registrar and share transfer agents) or any of the specified intermediaries / regulated entities in securities market (as specified in Schedule A of circular) arising out of latter's activities in the securities market, will be resolved in accordance with this circular and by harnessing online conciliation and/or online arbitration as specified in this circular.

Disputes between institutional or corporate clients and specified intermediaries / regulated entities in securities market as specified in Schedule B of circular can also be resolved, at the option of the institutional or corporate clients:

Disputes between MII (Stock Exchange/Depository) and its constituents which are contractual in nature shall be included in the framework at a future date as may be specified, while expressly excluding disputes/appeals/reviews/challenges pertaining to the regulatory, enforcement role and roles of similar nature played by MIIs.

The entire process right from lodgement of complaint, conciliation and arbitration has been elaborated from Point no. 11 onwards in the aforesaid circular.

The registration of complaints on this online portal will commence w.e.f. August 16, 2023.

Impact on Investors: This is yet another milestone achieved jointly by SEBI, Stock Exchanges, and Depositories in the direction of serving the general investors in the securities market in the most efficient manner. This online dispute resolution mechanism will provide the efficient and time bound settlement of their disputes/claims not only against the stock brokers but also against the listed companies where they are shareholders.

Link of the circular https://www.sebi.gov.in/legal/circulars/jul-2023/online-resolution-of-disputes-in-the-indian-securities-market_74794.html

EXCHANGE TRADED FUND (ETF)

- **What is an ETF?**

ETFs are a sort of investment fund that combines the best features of two popular assets: They combine the diversification benefits of mutual funds with the simplicity with which equities may be exchanged. It is a marketable security that tracks an index, a commodity, bonds, or a basket of assets like an index fund. In the simple terms, ETFs are funds that track indexes such as CNX Nifty or BSE Sensex, etc. Stock (equity) ETFs comprise a basket of stocks to track a single industry or sector. For example, a stock ETF might track automotive or foreign stocks. They often have cheaper fees than other types of funds. ETFs are also more easily traded.

- **How do ETFs work?**

The assets that are underlying are owned by the fund provider, who then forms a fund to track the performance and offers shares in that fund to investors. Shareholders own a part of an ETF but not the fund's assets. Investors in an ETF that tracks a stock index may get lump dividend payments or reinvestments for the index's constituent firms.

Here's a quick rundown of how ETFs work:

1. An ETF provider takes into account the universe of assets, such as stocks, bonds, commodities, or currencies, and builds a basket of them, each with its own ticker.
2. Investors can buy a share in that basket in the same way they would buy stock in a firm.
3. Like a stock, buyers and sellers trade the ETF on an exchange throughout the day.

- **Types of ETFs**

1. Passive and Active ETFs: ETFs are generally characterized as either passive or actively managed. Passive ETFs aim to replicate the performance of a broader index—either a diversified index such as the S&P 500 or a more specific targeted sector or trend. An example of the latter category is gold mining stocks: as of February 18, 2022, there are approximately eight ETFs which focus on companies engaged in gold mining, excluding inverse, leveraged, and funds with low assets under management (AUM).
Actively managed ETFs typically do not target an index of securities, but rather have portfolio managers making decisions about which securities to include in the portfolio. These funds have benefits over passive ETFs but tend to be more expensive to investors. We explore actively managed ETFs below.
2. Bond ETFs: BondETFs are used to provide regular income to investors. Their income distribution depends on the performance of underlying bonds. They might include government bonds, corporate bonds, and state and local bonds called municipal bonds. Unlike their underlying instruments, bond ETFs do not have a maturity date. They generally trade at a premium or discount from the actual bond price.
3. Stock ETFs: Stock (equity) ETFs comprise a basket of stocks to track a single industry or sector. For example, a stock ETF might track automotive or foreign stocks. The aim is to provide diversified exposure to a single industry, one that includes high performers and new entrants with potential for growth. Unlike stock mutual funds, stock ETFs have lower fees and do not involve actual ownership of securities.
4. Industrial or Sectorial ETFs: Industry or sector ETFs are funds that focus on a specific sector or industry. For example, an energy sector ETF will include companies operating in that sector. The idea behind industry ETFs is to gain exposure to the upside of that industry by tracking the performance of companies operating in that sector.

One example is the technology sector, which has witnessed an influx of funds in recent years. At the same time, the downside of volatile stock performance is also curtailed in an ETF because they do not involve direct ownership of securities. Industry ETFs are also used to rotate in and out of sectors during economic cycles.

5. **Commodity ETFs:** As their name indicates, commodity ETFs invest in commodities, including crude oil or gold. Commodity ETFs provide several benefits. First, they diversify a portfolio, making it easier to hedge downturns

.For example, commodity ETFs can provide a cushion during a slump in the stock market. Second, holding shares in a commodity ETF is cheaper than physical possession of the commodity. This is because the former does not involve insurance and storage costs.

6. **Inverse ETFs:** Inverse ETFs attempt to earn gains from stock declines by shorting stocks. Shorting is selling a stock, expecting a decline in value, and repurchasing it at a lower price. An inverse ETF uses derivatives to short a stock. Essentially, they are bets that the market will decline.

When the market declines, an inverse ETF increases by a proportionate amount. Investors should be aware that many inverse ETFs are exchange-traded notes (ETNs) and not true ETFs. An ETN is a bond but trades like a stock and is backed by an issuer such as a bank. Be sure to check with your broker to determine if an ETN is a good fit for your portfolio.

● **Benefits of Investing in ETFs**

1. **Simple to Trade:** Unlike other mutual funds, which trade at the end of the day, you could buy and sell at any time of day.
2. **Transparency:** The majority of ETFs are required to report their holdings on a daily basis.
3. ETFs are more tax efficient than actively managed mutual funds because they generate less capital gain distributions.
4. **Trading Transactions:** Since they are traded like stocks, investors can place order types (e.g., limit orders or stop-loss orders) that mutual funds cannot.

● **Risk of Investing in ETFs**

1. **Trading Costs:** If you invest modest sums frequently, dealing directly with a fund company in a no-load fund may be less expensive.
2. **Liquidity:** Some lightly traded ETFs have huge bid or ask spreads, which means you'll be buying at the spread's high price and selling at the spread's low price.
3. **Settlement Dates:** ETF sales will not be settled for two days after the transaction; this implies that, as the seller, your money from an ETF sale is theoretically unavailable to reinvest for two days.
4. While ETFs often mirror their underlying index pretty closely, technical difficulties might cause variances.

● **PROS & CONS**

Sr. No.	PROS	CONS.
1.	Access to many stocks across various industries	Actively managed ETFs have higher fees
2.	Low expense ratios and fewer broker commissions	Single-industry-focused ETFs limit diversification
3.	Risk management through diversification	Lack of liquidity hinders transactions
4.	ETFs exist that focus on targeted industries	-

સોનું ખરીદો શેરબજારમાં

શેરબજારમાં લગડી શેરોની લે-વેચ તો થાય જ છે, પરંતુ સ્ટોક માર્કેટમાંથી સોનું ખરીદીને ડિમેટ એકાઉન્ટમાં રાખવાનો અને ટીપે-ટીપે સોનું ભેગું કરીને સમૃદ્ધ બનવાનો માર્ગ પણ અપનાવવા જેવો છે

‘શેરબજારમાં સોનું પણ ખરીદવું જોઈએ’ એવું શીર્ષક વાંચીને સૌપ્રથમ તો આપને આશ્ચર્ય થયું હશે અને કદાચ તમને એવું લાગ્યું હશે કે અમે તમને સોના જેવી સ્કિપ્સ ખરીદવાનું કહેવા માગતા હોઈશું. આમ પણ બજારમાં બ્લુચિપ કંપનીઓના શેરને લગડી કહેવામાં આવે છે અને લગડી શબ્દને પહેલો સંબંધ સોના સાથે છે, પણ અમારે તમને અહીં ખરેખર શેરબજારમાં સોનાની ખરીદી કરવાની જ વાત કરવી છે. સ્ટોક એક્સચેન્જ પર ગોલ્ડ ખરીદવા અને વેચવાનું આમ તો ક્યારનું શરૂ થઈ ગયું છે, પરંતુ હજી આ વિષયમાં પૂરતી જાગૃતિ કે માહિતી પ્રસરી નથી, બાકી આ સોના જેવી વાત સમજવા જેવી છે.

મૂળ મુદ્દા પર આવીએ તો, શેરબજારમાં સોનાની ખરીદી કે વેચાણ કરવાનો અર્થ વાસ્તવિક કે ફિક્તિવલ સોનું નહીં, બલકે ડિમેટ સ્વરૂપે સોનાની લે-વેચ, જેનું માર્કેટ સ્વરૂપ ગોલ્ડ એક્સચેન્જ ટ્રેડેડ ફંડ (ગોલ્ડ ઈટીએફ) છે. આ ફંડમાં ગોલ્ડના યુનિટ્સ હોય છે, જેમ મ્યુચ્યુઅલ ફંડમાં યુનિટ્સ હોય છે અને એની ‘નાવ’ (નેટ એસેટ વેલ્યુ) હોય છે તેમ ગોલ્ડ ઈટીએફમાં ગોલ્ડ યુનિટ્સની લે-વેચ કરાય છે.

ગોલ્ડ ઈટીએફનું શેરબજાર પર લિસ્ટિંગ થાય છે. બજારમાં વિવિધ કંપનીઓના ગોલ્ડ ઈટીએફ ઉપલબ્ધ છે અને બીજા વધુ આવશે, જેના યુનિટ્સની લે-વેચ થઈ શકે છે. જ્યારે તમે રોકાણના હેતુસર સોનું ખરીદવા ઇચ્છો છો ત્યારે શું કરો છો? સામાન્યપણે તમે ઝવેરીની દુકાનમાં જઈ લગડી કે બિસ્કિટ સ્વરૂપે સોનું ખરીદો છો અને ઘરની તિજોરીમાં કે બેંક લોકરમાં એ મૂકી રાખો છો, પરંતુ આમ કરવા માટે તમારી પાસે મોટી રકમ હોવી જરૂરી છે, કિંતુ તમારે જો નાની રકમના રોકાણ સાથે સોનું ખરીદવું હોય, તમારી યથાશક્તિ થોડું-થોડું સોનું ખરીદવું હોય તો ?

સામાન્ય પરિવાર દીકરી માટે સોનું એકદંડ કરી શકે

ચાલો, થોડા ઈમોશનલ થઈને આ વાતને જોઈએ. એક નીચલા મધ્યમ વર્ગનો કે મધ્યમ વર્ગનો પિતા પોતાની હાલ ૧૨ વર્ષની દીકરીનાં લગ્ન માટે અત્યારથી ચિંતામાં છે અને એને દીકરી માટે સોનું ખરીદવાની ઇચ્છા છે તો એ શું કરે? કદાચ સમયાંતરે સગવડ મુજબ એક-બે ગ્રામનું સોનું ખરીદતો જાય અને સાચવીને રાખે અથવા પછી પ્રસંગ આવે ત્યારે કરજ કરી સોનું ખરીદે, પણ જો આ જ વ્યક્તિ શેરબજારના બ્રોકર મારફત પોતાની સગવડ પ્રમાણે સમયાંતરે ગોલ્ડ ઈટીએફનાં યુનિટ્સ ખરીદતો જઈ જમા કરતો રહે તો કેવું? ૧૦-૧૨ વર્ષ બાદ દીકરી લગ્નની ઉંમરની થાય ત્યાં સુધીમાં તો એની પાસે સંખ્યાબંધ યુનિટ્સ જમા થઈ જાય અને જ્યારે પ્રસંગ નજીક આવે ત્યારે એ સમયે સોનાના ચાલતા ભાવે યુનિટ્સ વેચીને ફિક્તિવલ સોનું ખરીદી લે એવું બની શકે છે. ૧-૨ ગ્રામ સોનું દુકાનમાં ખરીદતી વખતે એને સંકોચ થઈ શકે છે. ઘરમાં આમ જમા કરેલું સોનું ચોરાઈ જવાનો ભય પણ કાયમ રહે છે અને એ સોનાને ઝવેરી ઘસારો લગાવી નાણાં કાપશે એ પણ નક્કી હોય છે. એને બદલે ગોલ્ડ યુનિટ્સમાં એક-બે યુનિટ્સની વારંવાર ખરીદી કરીને પણ એ ટીપે-ટીપે સરોવરની જેમ જમા થઈ શકે છે. ચોરાવાનો કે ગુમ થવાનો અથવા ઘસારાનો ભય નહીં. કેમ કે આ સોનું ફિક્તિવલ નથી, બલકે ડિમેટ સ્વરૂપે છે, જે શેરોની જેમ તમારા ડિમેટ ખાતામાં જમા રહી શકે છે.

ભારતમાં સોનાનું આકર્ષણ

ભારતની પ્રજામાં સોનાનું વળગણ અને સોના પ્રત્યેનું આકર્ષણ જાણીતું છે. ગરીબમાં ગરીબ માણસ પણ સોનું ખરીદવાની, પહેરવાની ઇચ્છા રાખે છે. સોનું ભારતમાં જ નહીં, વિશ્વમાં પણ અડધી રાત્રે કામ આવે એવી મિલકત ગણાય છે. વિશ્વમાં સોનાની આયાતમાં અને વપરાશમાં પણ ભારત મોખરે છે. એક સમયે અહીં સોનાની દાણચોરી પણ મોટે પાયે થતી હતી. આપણી અગાઉની ફિલ્મોમાં પણ કાયમ વિલનને સોનાની દાણચોરી કરતો બતાવાતો હતો, પરંતુ સરકારે એની આયાત ઉદાર બનાવી ત્યારથી સોનું અહીં સુલભ બની ગયું અને સેબીની મંજૂરી બાદ સોનાની લે-વેચ કરતાં ઈટીએફ પણ કાર્યરત છે, જ્યાં તમે લઘુત્તમ એક ગ્રામના ભાવે એક યુનિટ પણ ખરીદી શકો છો.

ફિક્તિવલ ગોલ્ડનો મોહ ઘટાડવાની જરૂર

ગોલ્ડ ઈટીએફ આમ તો એક પ્રકારનું મ્યુચ્યુઅલ ફંડ જ છે, જેમાં અંડરલાઈંગ એસેટ સોનું છે. એટલે કે આ ફંડમાંથી માત્ર સોનું ખરીદાય છે અને સોનાની ફિક્તિવલ માર્કેટમાં ભાવની વધઘટની એના પર અસર જોવા મળે છે. સામાન્ય રીતે ડિમેટ સોના અર્થાત્ ઈટીએફના યુનિટ્સના ભાવ અને સોનાની ફિક્તિવલ માર્કેટના ભાવ એકસરખા રહે છે.

ભારતીય પ્રજાની માનસિકતા એવી રહી છે કે સોનું તો ફિક્તિવલ સ્વરૂપે એમની પાસે જ રહેવું જોઈએ. આને સોના પ્રત્યેનો મોહ અને પઝેસિવ મેન્ટાલિટી કહી શકાય, જેમ એક સમયે લોકોને ફિક્તિવલ શેરો પ્રત્યે લગાવ હતો અને ડિમેટ સામે વાંધો અને વિરોધ હતો, પરંતુ બદલાતા સમય સાથે ડિમેટના લાભ સમજાતાં હવે એવો વખત આવ્યો છે કે લોકો ફિક્તિવલ શેરને હાથ લગાડવા તૈયાર નથી અને માત્ર ડિમેટ શેરમાં જ કામકાજ થાય છે. સોના માટે પણ જેમ-જેમ લોકોને એના ફિક્તિવલ ઉપરાંત ઈલેક્ટ્રોનિક સ્વરૂપનાં પણ મહત્ત્વ અને લાભ સમજાતાં જશે તેમ-તેમ લોકપ્રવાહ આ તરફ વળશે. સૌથી વધુ ચોરી-લૂંટ પણ ફિક્તિવલ ઝવેરાત અને સોનાની થતી હોય છે, જેથી જમાનાને ધ્યાનમાં રાખીને પણ લોકોએ સોનાનો નવા સ્વરૂપમાં સંગ્રહ કરવો વધુ બહેતર છે.

ભારતમાં પ્રથમ ગોલ્ડ ઈટીએફ ૨૦૦૪માં બહાર પડાયું હતું, જે બેન્ચમાર્ક એસેટ મેનેજમેન્ટ કંપની લાવ્યું હતું. એનું નામ ગોલ્ડ બીઝ હતું. આ ગોલ્ડ ઈટીએફમાં રોકાણકારો ગોલ્ડ યુનિટ્સની ખરીદી કરે છે, જેનો ભાવ સોનાની વાસ્તવિક બજારને આધારે નક્કી થાય છે. આ યોજના હેઠળ ગોલ્ડ ઈટીએફ લાવનાર કંપની એના અધિકૃત બ્રોકરોની નિમણૂક કરે છે. તેઓ વાસ્તવિક સોનું જમા કરાવી એના એ પ્રમાણસર યુનિટ્સ ખરીદે છે અને પછી એ યુનિટ્સની સેકન્ડરી એટલે કે શેર માર્કેટમાં લે-વેચ થાય છે. અહીં ઈન્વેસ્ટર શેરની જેમ ગોલ્ડ યુનિટ્સની લે-વેચ કરી શકે છે.

પ્રચાર અને પ્રસારની જરૂર

ભારતમાં હજી ગોલ્ડ ઈટીએફનો વ્યવસ્થિત પ્રચાર અને પ્રસાર થયો નથી, પરંતુ જાણકારો કહે છે કે એક સમય એવો આવશે, જ્યારે વડીલો પોતાના પુત્રો-પૌત્રોને વારસામાં ગોલ્ડ ઈટીએફ આપશે અને જેમ અંગ્રેજીમાં સંપત્તિવાનના ઘરમાં જન્મ લેનાર બાળક માટે ‘બૉર્ન વિથ ધ સિલ્વર સ્પૂન’ જેવી કહેવત છે તેમ બૉર્ન વિથ એ ગોલ્ડ ઈટીએફ’ બોલાવું થઈ જાય તો નવાઈ નહીં.

સંપત્તિવાનોની વાત જુદી છે, પરંતુ સામાન્ય માતા-પિતા પણ પોતાનાં સંતાનોને નામે ગોલ્ડ ઈટીએફ મારફત સોનું જમા કરતાં થઈ શકે છે. સોનું ફુગાવા સામે પણ રક્ષણ આપી શકે છે. સોનું એવું સાધન છે, જે શેર-સિક્યુરિટીઝ, કરન્સી, બોન્ડ્ઝ વગેરેથી જુદું પડે છે અને બીજી બધી એસેટ્સમાં જે કંઈપણ ઊથલપાથલ થાય, સોનું લાંબે ગાળે સલામત રોકાણ-સાધન બની રહે છે. શેરમાં એવું બની શકે કે નબળી કે લેભાગુ કંપનીઓના શેર ખરીદી લેવાયા હોય તો ટૂંકે કે લાંબે ગાળે કાગળિયાં બની જાય છે અથવા એના ભાવો પાછા ઊંચા ન આવે અને આખરે ખોટ સ્વીકારી લેવી પડે એવું બની શકે, પણ સોનામાં તેજી-મંદીની સાઈકલ બાદ પણ ક્યારેય એ ઈન્વેસ્ટમેન્ટ ‘કાગળિયાં’ બની જતું નથી. લાંબે ગાળે સોનું સારું વળતર આપે જ છે. જોકે સમય સાથે આ સત્યમાં ફેરફારને અવકાશ રહે છે. પરિણામે સોનામાં વધુપડતું રોકાણ કરાય નહીં. ફુલ ઈન્વેસ્ટમેન્ટના પાંચથી દસ ટકા સોનામાં રાખી શકાય. અલબત્ત, આ બાબત કેસ ટુ કેસ ધોરણે લાગુ પડે.

જયેશ ચિતલિયા
પત્રકાર

જોખમ સામે રક્ષણ

રોકાણકારોએ પોતાનું ઈન્વેસ્ટમેન્ટ વિવિધ એસેટ્સમાં જાળવી રાખવાના હેતુથી પણ અમુક રોકાણ સોનામાં કરવું જ જોઈએ, જેમાં એમના જોખમને પણ વહેંચીને ઘટાડી શકાય છે અથવા એમાં રિસ્ક મેનેજમેન્ટ પણ આપોઆપ થઈ જાય છે. સોનું રોકાણમાં વૈવિધ્યતાની સાથે પ્રવાહિતા પણ પૂરી પાડે છે. સોના સામે ધિરાણ મેળવવાનું પણ આસાન હોય છે. તમને યાદ હશે, એક સમયે (ચંદ્રશેખર વડા પ્રધાન હતા ત્યારે) ભારતે પોતાની આર્થિક મંદી કે તંગીને ધ્યાનમાં રાખીને વિશ્વ બેન્ક પાસે દેશનું સોનું ગિરવી મૂકેલું અને આ એ જ દેશ છે જ્યાં એક સમયે ‘જહાં ડાલ ડાલ પે સોને કી ચીડિયા કરતી હૈ બહેરા’નાં ગીતો ગવાતાં હતાં.

જોકે ખેદજનક બાબત એ છે કે ભારતમાં જે ચિકાર સોનું છે તે મહદંશે એક ડેડ એસેટ અથવા ‘નિષ્ક્રિય મિલકત’ની જેમ પડી રહેલું છે. તેનો કોઈ રચનાત્મક કે ઉત્પાદકીય ઉપયોગ થતો નથી. આને બદલે જો ભારતીય પ્રજા યુનિટ સ્વરૂપે ડિમેટ ગોલ્ડમાં રોકાણ વધારતી જાય તો એ એમને માટે વધુ વળતરદાયી બની શકે છે. ફિઝિકલ સોનું આમ જ ઘરની તિજોરી કે બેન્ક લૉકરમાં પડ્યું રહે છે, જેને સાચવવામાં અનેક જોખમ છે. ઉપરથી બેન્કને લૉકરનો ચાર્જ ભરવો પડે છે. આવી સ્થિતિમાં હવે પરિવર્તન લાવવાની જરૂર છે. જો લોકો ફિઝિકલ સોનામાં રોકાણ કરવાને બદલે ઈટીએફ મારફત રોકાણ કરે તો એકંદરે વધુ લાભમાં રહેશે.

ગોલ્ડ ઈટીએફમાં રોકાણ કઈ રીતે ?

મ્યુચ્યુઅલ ફંડના એનએફઓ (ન્યુ ફંડ ઓફર)ની જેમ રોકાણનો એક માર્ગ ગોલ્ડ ઈટીએફની ઓફર ખૂલે ત્યારે હોય છે અને બીજો માર્ગ એ ઈટીએફ જે શેરબજાર પર લિસ્ટેડ થાય ત્યાં એના અધિકૃત ડીલરો- બ્રોકરો મારફત ઈટીએફના યુનિટ્સની લે-વેચનો છે. લિસ્ટિંગ બાદ ખરીદી વધુ સરળ છે, બજારમાંથી સીધાં યુનિટ્સ ખરીદતી વખત કોઈ લોડ હોતો નથી, પરંતુ બ્રોકરેજ જરૂર લાગુ થાય છે.

આઈપીઓ બાદ જેમ શેરનું લિસ્ટિંગ થાય છે અને મ્યુચ્યુઅલ ફંડના એનએફઓ પછીથી યુનિટ્સની પણ લે-વેચ થાય છે તેમ ગોલ્ડ ઈટીએફની ઓફર બાદ લિસ્ટિંગને પગલે લે-વેચ સંભવ બને છે.

ગોલ્ડ ઈટીએફના યુનિટ્સની ગણતરી એક ગ્રામ એટલે એક યુનિટ મુજબ થાય છે. એટલે કે એક ગ્રામનો ભાવ રૂ. ૩૦૦૦ હોય તો એક યુનિટ પણ રૂ. ૩૦૦૦નું ગણાય. ફિઝિકલ ગોલ્ડ કોઈ વ્યક્તિ કેટલું ખરીદે ? ક્યાં સાચવીને રાખે ? કેટલું જોખમ ? એને બદલે ડિમેટ ગોલ્ડ વ્યક્તિ કોઈ પણ માત્રામાં ખરીદીને પોતાના ડિમેટ એકાઉન્ટમાં સાચવી શકે છે. બીજું, ડિમેટ ગોલ્ડમાં સોનાની ગુણવત્તા કે શુદ્ધતાનો પ્રશ્ન રહેતો નથી. જ્યારે સામાન્ય રીતે ઝવેરીને સોનું વેચતી વખતે ભાવનો માર પડતો હોય છે અને ઘસારાને નામે એનું વાસ્તવિક મૂલ્ય ઓછું થઈ જતું હોય છે.

વિશ્વમાં અને ભારતમાં શેરબજારમાં કડાકો બોલાયો ત્યારે સોનાના ભાવ નવી ઊંચાઈએ પહોંચી ગયા હતા. યાદ રહે કે જ્યારે પણ ફૂડના ભાવો ખૂબ વધી જાય ત્યારે પણ સોનું ઊંચે જાય છે. યુદ્ધ ફાટી નીકળે કે કુદરતી આફત આવી પડે, અન્ય કોઈ સાધન કામ આવે કે ન આવે, સોનું સદા કામ આવી જાય છે. આ સોનાને સલામતી સાથે ડિમેટ સ્વરૂપે સમજવામાં અને સાચવવામાં શાણપણ છે. ગોલ્ડ ઈટીએફ એનો સુવર્ણમાર્ગ છે અને હા, ઝવેરીઓ, બુલિયન ટ્રેડરો વગેરે વર્ગ પણ સોનાના ભાવોની વધઘટ સામે ગોલ્ડ ઈટીએફનો ઢાલ તરીકે ઉપયોગ કરી શકે છે.

ગોલ્ડ ઈટીએફના સુવર્ણમય લાભો

- એક રિટેઈલ ઈન્વેસ્ટર ન્યુ ફંડ ઓફર (એનએફઓ)માં અરજી કરી શકે છે અથવા તો સેકન્ડરી માર્કેટમાંથી જીઈ ઈટીએફનાં યુનિટ પ્રાપ્ત કરી શકે છે. એનએફઓમાં યુનિટ ખરીદવા માટે અમુક લઘુત્તમ નિર્ધારિત સંખ્યામાં યુનિટ માટે અરજી કરવાની રહે છે, જ્યારે સેકન્ડરી માર્કેટમાંથી તમે એક યુનિટ (એક ગ્રામ સોનું) પણ ખરીદી શકો છો.
- નાના રોકાણકાર માટે ઈટીએફનું મહત્ત્વ એ છે કે રોકાણકારો યુનિટ ધરાવી રાખી શકે છે અને ગમે ત્યારે એનું વેચાણ કરી શકે છે. જે યુનિટના ભાવ વેચાણ સમયે પ્રવર્તમાન સોનાના ભાવની આસપાસ હોય છે. આ યોજના ફિઝિકલ જથ્થો ધરાવવાથી એની જાળવણી (સ્ટોરેજ), પ્રવાહિતા અને શુદ્ધતાની ખાતરી વગેરે જેવી નડતી મુશ્કેલી-અડચણો દૂર કરે છે. ગોલ્ડ ઈટીએફ સંપત્તિવેરામાંથી મુક્ત છે, પરંતુ એના પર કેપિટલ ગેઈન ટેક્સ ભરવો પડે છે.

ફિઝિકલ ગોલ્ડ સામે પેપર ગોલ્ડ (ગોલ્ડ ઈટીએફ)

સોનામાં જેટલું વળતર મળે છે તેટલું જ કે એના કરતાં સહેજ વધુ વળતર ગોલ્ડ ઈટીએફમાં મળે છે, કારણકે આમાં ઘડામણ કે અન્ય રકમ કાપી લેવામાં આવતી નથી. માત્ર દલાલી, સર્વિસ ટેક્સ જ ભરવા પડે છે.

- ભેળસેળની ચિંતા નહીં : ફિઝિકલ ગોલ્ડ ખરીદવામાં સોનાની ગુણવત્તા, ભેળસેળ વગેરેની ચિંતા રહેતી હોય છે. જ્યારે ગોલ્ડ ઈટીએફમાં એવી કોઈ ચિંતા રહેતી નથી.
- ઓછી રકમનું રોકાણ : ગોલ્ડ ઈટીએફમાં તમે એક ગ્રામના એક યુનિટ પણ ખરીદી શકો છો (સેકન્ડરી માર્કેટમાંથી), જ્યારે વાસ્તવિક સોનું એક ગ્રામ ખરીદવાનું મોંઘું પડે છે.
- સંગ્રહ : ગોલ્ડ ઈટીએફ ડિમેટ સ્વરૂપે હોય છે. જ્યારે સોનાની તમારે જાળવણી કરવી પડે છે અને સાચવવામાં પણ કાળજી રાખવી પડે છે. એના પર કોઈનું નામ પણ હોતું નથી, જ્યારે ગોલ્ડ ઈટીએફ તમારા નામે મળે છે.

ગોલ્ડમાં પણ ‘એસઆઈપી’ કરી શકાય

મ્યુચ્યુઅલ ફંડમાં જેમ ‘એસઆઈપી’ (સિસ્ટેમેટિક ઈન્વેસ્ટમેન્ટ પ્લાન) છે તેમ સોનામાં પણ થઈ શકે છે. બેન્કમાં રિકર્ડિંગ ખાતાની જેમ દર મહિને તમે સ્વયંભૂ એક કે બે યુનિટ (એક યુનિટ - એક ગ્રામ) તમારા ડિમેટ એકાઉન્ટમાં જમા કરતા જાઓ. આમ દર વર્ષે તમારા ખાતામાં યુનિટ્સ વધતા જશે અને બજારભાવ પ્રમાણે એ યુનિટની નેટ એસેટ વેલ્યુ (નાવ) બદલાતી રહેશે. સામાન્ય-મધ્યમ વર્ગ માટે આમ સોનું જમા કરવાનો આ શ્રેષ્ઠ માર્ગ બની શકે છે.

ગોલ્ડ ફંડ ઓફ ફંડ શું છે ?

ડિમેટ ગોલ્ડમાં ઈન્વેસ્ટમેન્ટ કરવા માગતા, પરંતુ ડિમેટ એકાઉન્ટ ખોલાવવા ન માગતા રોકાણકારો માટે આ વિકલ્પ ઉપલબ્ધ છે, કારણકે ગોલ્ડ ફંડ ઓફ ફંડ લાવનાર કંપની તેનું રોકાણ ગોલ્ડ ઈટીએફમાં કરે છે. આ દ્વારા તે સોનાના ભાવની વૃદ્ધિનો લાભ પોતાના રોકાણકારોને પહોંચાડવાનું લક્ષ્ય રાખે છે. જેને લીધે આ રોકાણકારોએ પોતે ડિમેટ એકાઉન્ટ ખોલાવવાની જરૂર રહેતી નથી. ગોલ્ડ ઈટીએફમાં કે ફંડ ઓફ ફંડમાં રોકાણ કરવામાં ખર્ચમાં ખાસ ફરક આવતો નથી. જોકે ગોલ્ડ ઈટીએફમાં કામકાજ તમે પોતે કરો છો, જ્યારે ફંડ ઓફ ફંડમાં ફંડ મેનેજરે આ કાર્ય કરવાનું આવે છે. ફંડ ઓફ ફંડમાં તમે એસઆઈપી (સિસ્ટેમેટિક ઈન્વેસ્ટમેન્ટ પ્લાન) પણ કરી શકો છો. જ્યારે ઈટીએફમાં તમારી માટે આવી કોઈ નિર્દિષ્ટ વ્યવસ્થા નથી. ગોલ્ડ ઈટીએફમાં સોદા કરતી વખતે બ્રોકરેજ લાગે છે, જ્યારે ફંડ ઓફ ફંડમાં વહેલાસર રિડમ્પશન પર એકિઝટ લોડ લાગુ થાય છે. એકંદરે ક્યાંક ફંડ ઓફ ફંડમાં ખર્ચ સહજ વધુ આવી શકે છે, કિંતુ ડિમેટ એકાઉન્ટની જરૂર રહેતી નથી.

RIGHTS AND OBLIGATIONS OF INVESTORS

(Annexure-2 by SEBI)

(Courtesy- Security and Exchange Board of India)

Rights of Investors

- Get Unique Client Code (UCC) allotted from broker.
- Get a copy of KYC and other documents executed from intermediary.
- Get trades executed in only your UCC.
- Place order on meeting the norms agreed to with the Member.
- Get best price.
- Get the contract note for trades executed.
- Ask the details of charges levied.
- Receive funds and securities on time.
- Receive statement of accounts from trading member.
- Ask for settlement of accounts.
- Get statements as per agreed schedule.

Obligations of Investors

- Execute Know Your Client (KYC) documents and provide supporting documents.
- Understand the voluntary conditions being agreed with the trading member.
- Understand the rights given to the Trading Members.
- Read Risk Disclosure Document.
- Understand the product and operational framework and deadlines. Pay margins in time.
- Pay funds and securities for settlement in time.
- Verify details of trades, Verify bank account and DP account for funds and securities movement.
- Review contract notes and statement of account.

Disclaimer : - The illustration are merely indicative in nature which should not be construed as investment advice and neither ensure you profits nor protect you from making a loss in declining market.

INVESTOR PROTECTION THROUGH EDUCATION

Published by Mr. Prakash Shah on behalf of Investor Education & Welfare Association. Printed at Gurudeo Printers, Mumbai.